

REGERINGEN

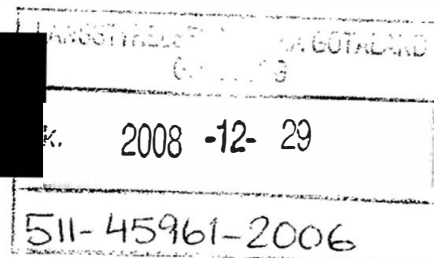
Miljödepartementet

Regeringsbeslut

13

2008-12-18

M2006/2753/F/M

**Överklagande i fråga om naturreservatet Nolberget-Missunnebäcken,
Skövde kommun**

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen ändrar länsstyrelsens beslut endast på så sätt att undantag från föreskrifterna A får följande lydelse.

Åtgärder som krävs för att underhålla vattentäkten i skötselområde 5 och 13 är undantagna från förbuden A2 och A3, men ska ske i samråd med länsstyrelsen.

Den del av grenar från träd och buskar som växer utanför reservatsgränsen och in över åkermark, och hindrar ett rationellt bruk av åkermarken, får tas ned av den som brukar åkermarken.

I övrigt avslås överklagandet.

Det åligger länsstyrelsen att kungöra regeringens beslut på samma sätt som det överklagade beslutet kungjordes.

Ärendet

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 2 maj 2006 att bilda naturreservatet Nolberget-Missunnebäcken i Skövde kommun samt fastställa en skötselplan för området, se *bilagan*.

Thord Lundh, ägare till fastighet som omfattas av reservatet, har överklagat länsstyrelsens beslut. Han har yrkat att reservatsgränsen ändras, att undantag i reservatsföreskrifterna för underhåll av vattentäkt utvidgas samt att sköselföreskrifterna för skötselområde 5 ändras beträffande rätten till avverkning. Han har anfört bl.a. följande. Dricksvattenförsörjningen på hans fastighet tillförsäkras genom en ytvattentäkt invid vilken en rörbrunn anlagts. För att hålla tillfredsställande vattenkvalitet är det

nödvändigt att kontinuerligt hålla vattendraget rent från nedfallande växtlighet och död ved. Reservatsföreskrifterna medför dock förbud mot att ta bort liggande eller stående döda träd, vindfällen eller toppbrott. Inte heller tillåts rensningsåtgärder. Det undantag som föreskrivits för underhåll av vattentäkten tar endast sikte på själva rörbrunnen.

Regeringen bör utvidga undantaget beträffande vattentäkten till att även avse rätt att rensa vattendraget i anslutning till brunnen från död växtlighet. Vid eventuellt dålig vattenkvalitet ska naturreservatet stå för kostnaderna för att säkerställa vattenkvaliteten. Enligt skötselplanen för det nuvarande reservatet förbehålls rätt till avverkning i skötselområde 5 och viss husbehovsavverkning. Husbehovsavverkningen rör plockhuggning av barrträd och inom mindre ytor även lövträd. Detta är en viktig möjlighet för att kunna skapa och bibehålla en mjuk övergång från reservatsområdets skogsbestånd till den övriga skogen utanför reservatet. Genom de nya sköselföreskrifterna fråntas denna möjlighet vilket är en förlust för naturmiljön inom reservatet. Regeringen bör därför ändra sköselföreskrifterna så att den tidigare skrivningen bibehålls. Naturreservatet omfattar skog ända fram till åkerkanterna. Det innebär att det i framtiden blir otillåtet att ta bort skuggande träd och sådana kantträd som utgör hinder för jordbruksmaskiner. Han var överens med tidigare handläggare på Naturvårdsverket och Skogsvårdsstyrelsen om en slutande övergång mellan reservatet och anslutande mark utanför. Regeringen bör ändra reservatsgränsen så att den går fem meter in från åkerkanten alternativt att föreskrifterna ändras så att undantag görs för nödvändig avverkning inom detta område. Han vill ha skriftlig bekräftelse på nyttjanderätt av den traktörväg som löper utmed reservatsgränsen, för att komma ut till åkrarna, liksom för den väg som leder upp till vattentäkten. Han vill även ha skriftlig dokumentation vad gäller uppgifter från länsstyrelsens fältbesök.

Länsstyrelsen har i yttrande anfört bl.a. följande. För naturreservatet medges undantag från föreskriften A punkten 3 för att underhålla befintlig vattentäkt. Länsstyrelsen motsätter sig inte att även föreskrift A punkt 2, enligt vilken det är förbjudet att ta bort, upparbeta eller skada liggande eller stående döda träd eller vindfällen och toppbrott, omfattas av undantaget från förbud. Förslag på justering av undantag för berörda vattentäkter i det överklagade beslutet: *"Åtgärder som krävs för att underhålla vattentäkten i skötselområde 5 och 13 är undantagna från förbuden A2 och A3, men ska ske i samråd med Länsstyrelsen"*. Syftet med samrådet är att åtgärderna inte blir mer omfattande än vad som krävs för att underhålla berörda vattentäkter. Länsstyrelsen motsätter sig klagandens begäran om ändring vad gäller avverkningsrätt i skötselområde 5. Skötselområde 5 fungerar som skyddskappa till de övriga skötselområdena i reservatet, och målet är att området ska utgöras av lövdominerade skogar. Området bidrar även till landskapsbilden, då det gränsar till väg och åker. Under åren 1995 till 1998 dokumenterades och inventerades kryptogamfloran i Nolberget. Slutsatsen var att Nolbergetskogen innehåller en rikedom på olika miljöer av betydelse för ett stort antal rödlis-

tade mossor, lavar och svampar och en i övrigt stor biodiversitet av dessa grupper. Totalt sett representerar detta en koncentration av ovanliga och skyddsvärda arter som i det f.d. Skaraborgs län bara har sin motsvarighet i Hunnebergs branter. I det överklagade beslutet gäller att möjligheten till avverkning i skötselområde 5 förbjuds. Orsaken är de exceptionellt höga naturvärden som finns i skogen i Nolberget och att dessa värden lämpligast bevaras genom ett fullständigt skydd mot skogsbruksåtgärder i hela naturreservatet Nolberget. Länsstyrelsen motsätter sig klagandens begäran att reservatsgränsen ändras så att den löper fem meter in från åkerkanten eller alternativt undantag för nödvändig avverkning inom samma område. När naturreservat förvaltas är länsstyrelsens princip att grenar som växer ut från naturreservat in på åkermark utanför reservatet får tas ned av brukaren av åkermarken. Länsstyrelsen motsätter sig inte att denna praxis tydliggörs i det överklagade beslutet. Länsstyrelsen har den 3 oktober 2006 gjort fältbesök i skötselområde 5 och åkrarna utanför detta område. Det noterades att reservatsgränsen utgörs av en stenmur, och åkrarna utanför är i träda. Skogen växer ända fram till stengränsen, huvudsakligen med höga, smalare träd. Träden utmed reservatsgränsen har en upphissad krona utan grenar som växer ut över åkrarna. I dag finns sålunda inget problem med utväxande grenar för åkerbruket. Om och när åkerbruket återupptas är det fullt tillräckligt att brukaren skär av den del av grenar från träd och buskar som växer ut över åkermarken, för att åtgärda det problem som Thord Lundh beskriver. Länsstyrelsen föreslår följande justering under A-föreskrifterna: *"Den del av grenar från träd och buskar som växer utanför reservatsgränsen och in över åkermark, och hindrar ett rationellt bruk av åkermarken, får tas ned av den som brukar åkermarken"*.

Skälen för regeringens beslut

Frågor som rör krav på ersättning med anledning av reservatsbeslutet prövas i särskild ordning enligt bestämmelserna i 31 kap. miljöbalken.

Ett område får förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. I beslut om att bilda naturreservat ska anges skälen för beslutet och de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Föreskrifterna ska enligt förarbetena till miljöbalken inte vara mer ingripande än vad som krävs för att tillgodose syftet med reservatet (prop. 1997/98:45, del 2, s. 73).

Syftet med naturreservatet Nolberget-Missunnebäcken är enligt länsstyrelsens beslut bl.a. att bevara ett område som är viktigt för landskapsbildningen, bevara aldrig rasbrantsskog med ädellövträd som triviallövnträd och gran och flera olika typer av lövskogar, bevara ett område med goda livsmiljöer för en rik epifyt-, lund- och marksvampflora samt bevara och

utveckla en mosaik av betade lövskogs- och hagmarkspartier och betade hässlen. Vidare är syftet bl.a. att bevara ett område som är värdefullt för det rörliga friluftslivet samt följa upp åtaganden som följer av medlemskapet i EU. Syftet ska uppnås bl.a. genom att i norra delen lämnas brantskogen och partierna nedanför branten till i huvudsak fri utveckling. Strax nedanför branten lämnas föryngringsytor till i huvudsak fri utveckling. Övriga delar av reservatet betas med i första hand nötboskap. Området tillgängliggörs i viss mån genom parkeringsplatser och markerade stigar. Reservatsbeslutet innebär en utvidgning av naturreservatet Nolberget, som bildades 1985. Området ingår i områden som är av riksintresse för naturvården och friluftslivet. Delar av reservatsområdet omfattas av förordnande om landskapsbildsskydd. Större delen av det avgränsade området ingår i ett s.k. Natura 2000-område, dvs. ett område som av Europeiska kommissionen valts ut som område av intresse för gemenskapen enligt rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det s.k. art- och habitatdirektivet. Detta område ska enligt miljöbalkens bestämmelser prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet.

Av utredningen i ärendet framgår att det avgränsade området har så höga naturvärden att det är motiverat att skydda det som naturreservat med angivet syfte.

Länsstyrelsen har föreslagit att det överklagade reservatsbeslutet justeras så att, utöver föreskrift A punkt 3, även föreskrift A punkt 2 omfattas av undantaget från förbud för underhåll av vattentäkter i skötselområde 5 och 13. Regeringen anser att undantaget från förbud enligt föreskrift A punkt 2 bör ändras på av länsstyrelsen föreslaget sätt.

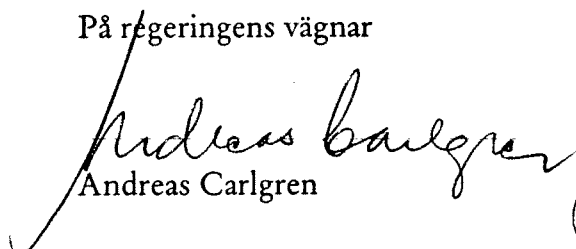
Regeringen konstaterar att enligt föreskriften A punkt 1 i det nu överklagade reservatsbeslutet är det förbjudet att avverka, gallra, röja, plantera eller så träd eller buskar eller utföra annan skogsvårdande åtgärd. Regeringen bedömer att föreskriften är väl avvägd och lämplig för att uppnå syftet med reservatet. Regeringen finner, mot bakgrund av vad länsstyrelsen anført, att det inte har framkommit någon omständighet som utgör skäl att föreskriva om undantag från denna föreskrift för vissa områden inom reservatet i enlighet med Thord Lundhs yrkande.

Länsstyrelsen har motsatt sig begäran om att reservatsgränsen ändras så att den löper fem meter in från åkerkanten alternativt undantag för nödvändig avverkning inom samma område. Länsstyrelsen har dock inte motsatt sig att praxis i förvaltningen av naturreservatet om nedtagande av grenar över åkermark tydliggörs i det överklagade beslutet genom en justering under föreskrifterna A. Regeringen anser att reservatsbeslutet bör ändras på av länsstyrelsen föreslaget sätt i denna del. Regeringen finner inte att vad Thord Lundh anført utgör skäl att ändra reservatsgränsen eller att, utöver ovan nämnda ändring, föreskriva om undantag för avverkning inom berört område.

Frågor som rör särskild rätt till väg eller annan mark inom en fastighet prövas inte genom beslut att bilda ett naturreservat utan i annan ordning. Regeringen konstaterar dock att enligt reservatsbeslutet gäller föreskriften C punkt 4 om förbud mot att inom naturreservatet framföra motordrivet fordon inte fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt vid skötsel/förvaltning av fastigheten eller vid jakt. Regeringen finner inte att vad Thord Lundh anfört i denna del utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut.

Sammanfattningsvis finner regeringen, vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen, att det inte framkommit några omständigheter som, utöver ovan nämnda ändringar, utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Överklagandet bör därför i övrigt avslås.

På regeringens vägnar

Andreas Carlgren

Ulrika Agerskans

Kopia till

Jordbruksdepartementet
Naturvårdsverket
Länsstyrelsen i Västra Götalands län (handlingar återsänds)
Skövde kommun